

POSTANOWIENIE Z DNIA 27 WRZEŚNIA 2007 R.

I KZP 36/07

Pobyt w strzeżonym ośrodku lub areszcie w celu wydalenia na podstawie jednej decyzji wojewody nie może trwać łącznie dłużej niż rok (art. 106 ust. 2 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o cudzoziemcach, Dz. U. z 2006 r. Nr 234, poz. 1694 ze zm.).

Przewodniczący: sędzia SN S. Zabłocki.

Sędziowie SN: P. Hofmański (sprawozdawca), D. Rysińska.

Prokurator Prokuratury Krajowej: B. Mik.

Sąd Najwyższy w sprawie Asima S., na posiedzeniu w dniu 27 września 2007 r. w związku z przedstawieniem Sądowi Najwyższemu do rozstrzygnięcia zagadnienia prawnego zawartego w postanowieniu Sądu Okręgowego w W. z dnia 11 września 2007 r., na podstawie art. 441 § 1 k.p.k.,

p o s t a n o w i ł :

1. na podstawie art. 441 § 5 kpk przejąć sprawę do swego rozpoznania;
2. po rozpoznaniu zażalenia na postanowienie Sądu Rejonowego w W. z dnia 31 maja 2007 r., postanowienie to zmienić oznaczając czas okresu pobytu Asima S. w areszcie w celu wydalenia do dnia 16 czerwca 2007 r.;
3. na podstawie art. 253 § 1 k.p.k. w zw. z art. 104 ust. 4 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o cudzoziemcach (Dz. U. z 2006 r., Nr 234, poz. 1694 ze zm.) uchylić przedłużony wobec Asima S. postanowieniem Sądu Re-

jonowego w W. z dnia 24 sierpnia 2007 r., środek w postaci pobytu cudzoziemca w areszcie w celu wydalenia.

U Z A S A D N I E N I E

Sąd Rejonowy w W., postanowieniem z dnia 31 maja 2007 r., uwzględniając wniosek Komendanta Nadwiślańskiego Oddziału Straży Granicznej, przedłużył wobec Asima S. okres jego pobytu w areszcie w celu wydalenia na dalszych 90 dni, to jest do dnia 8 września 2007 r. Postanowienie to zostało zaskarżone przez cudzoziemca, który domagał się uchylenia stosowanego wobec niego środka argumentując, że przebywa w areszcie już rok i 8 miesięcy. Rozpoznając to zażalenie Sąd Okręgowy w W. powziął wątpliwość wymagającą w jego ocenie dokonania zasadniczej wykładni ustawy i na podstawie art. 441 § 1 k.p.k. przekazał do rozpoznania Sądowi Najwyższemu zagadnienie prawne w formie pytania, czy wskazany w art. 106 ust. 2 ustawy o cudzoziemcach termin roku jako maksymalny czasokres pobytu cudzoziemca w strzeżonym ośrodku lub areszcie w celu wykonania decyzji o wydaleniu, odnosi się do nieprzerwanego okresu pobytu cudzoziemca w areszcie lub ośrodku, czy też obejmuje łączny czas pobytu cudzoziemca w różnych okresach w ośrodku lub areszcie w celu wykonania tej samej decyzji o wydaleniu.

Rozpoznając sprawę Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

W sytuacji procesowej, która wystąpiła w niniejszej sprawie, zasadne było skorzystanie z wyjątkowej możliwości przewidzianej w art. 441 § 5 k.p.k. i przejęcie sprawy do swego rozpoznania. Postanowienie w tym zakresie uzasadnione jest tym, że sposób rozstrzygnięcia przedstawionego Sądowi Najwyższemu zagadnienia prawnego całkowicie zdeterminowałby treść orzeczenia Sądu Okręgowego, który wystąpił z inicjatywą w trybie art.

441 § 1 k.p.k. Ponadto, co w sprawie jest niewątpliwie najważniejsze, z uwagi na rażące i obecnie kontynuowane naruszenie praw cudzoziemca, konieczne okazało się podjęcie stosownych decyzji procesowych w takim trybie, który pozwoliłby w jak najszybszym czasie przywrócić stan zgodny z prawem.

Rozpoznając zażalenie wniesione przez cudzoziemca, Sąd Najwyższy doszedł do przekonania że jest ono w części zasadne. Asim S. został w dniu 11 stycznia 2006 r. przekazany Granicznej Placówce Kontrolnej Straży Granicznej w Zgorzelcu przez niemieckie służby graniczne w drodze readmisji. Od tego dnia nieprzerwanie do dnia 8 lipca 2006 r. pozbawiony był wolności na podstawie decyzji procesowych wydawanych periodycznie na podstawie art. 106 ust. 1 i 2 ustawy o cudzoziemcach. W dniu 8 lipca 2006 r., Asim S. został zwolniony, lecz zatrzymano go ponownie w dniu 13 grudnia 2006 r., podczas kontroli legalności pobytu cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Postanowieniem z dnia 15 grudnia 2006 r. Sąd Rejonowy w W., ponownie zastosował wobec cudzoziemca areszt w celu wydalenia, początkowo na okres 90 dni, a okres ten został następnie przedłużony postanowieniem z dnia 2 marca 2007 r., do dnia 10 czerwca 2007 r. Ponownie przedłużono go zaskarżonym postanowieniem tego samego Sądu z dnia 31 maja 2007 r., do dnia 8 września 2007 r.

W zażaleniu nie wskazano wprowadzić żadnych argumentów jurystycznych, niemniej nie może ulegać wątpliwości, że zaskarżone postanowienie jest wadliwe. Zgodnie z art. 106 ust. 2 zd. 2 ustawy o cudzoziemcach, okres pobytu cudzoziemca w strzeżonym ośrodku oraz w areszcie w celu wydalenia nie może przekroczyć roku. W wypadku gdy cudzoziemiec w ramach postępowania zmierzającego do wykonania tej samej decyzji o wydaleniu pozbawiony jest wolności więcej niż raz, okresy jego detencji podlegają sumowaniu. Wątpliwości Sądu Okręgowego w W. dotyczące tej kwestii są całkowicie nieuzasadnione. Odmienne interpretacja art. 106 ust.

2 zd. 2 ustawy o cudzoziemcach tolerowałaby oczywiste nadużycia, albowiem pozwalałaby na przerwanie okresu izolacji osoby podlegającej wydaleniu choćby na kilka godzin, by osobę tę ponownie zatrzymać i rozpocząć liczenie okresu, o którym mowa w art. 106 ust. 2 zd. 2 ustawy o cudzoziemcach, od początku. Oznaczałaby zatem nie tylko osłabienie ale wręcz wyłączenie gwarancyjnej funkcji, jaką ten przepis pełni. W tej sytuacji niczego nie może już zmienić spostrzeżenie zawarte w uzasadnieniu postanowienia Sądu Okręgowego w W. z dnia 11 września 2007 r., że zachodzą różnice redakcyjne pomiędzy art. 106 ust. 2 zd. 2 ustawy o cudzoziemcach, a art. 263 § 3 k.p.k., w którym określając maksymalny czas trwania tymczasowego aresztowania wskazano na łączny czas pozbawienia wolności, podczas gdy w art. 106 ust. 2 zd. 2 ustawy mowa jest jedynie o tym, że okres pobytu cudzoziemca nie może przekroczyć wskazanego w tym przepisie okresu.

Ustalenie powyższe prowadzi do wniosku, że w dniu 31 maja 2006 r. Sąd Rejonowy w W., orzekając w przedmiocie wniosku Komendanta Nadwiślańskiego Oddziału Straży Granicznej, mógł przedłużyć czas pobytu Asima S. w areszcie w celu wydalenia jedynie do dnia 16 czerwca 2007 r. W tym bowiem dniu łączny okres jego detencji stosowanej w celu wykonania decyzji Wojewody Dolnośląskiego z dnia 13 stycznia 2006 r. osiągnął łączny wymiar roku.

Jednocześnie Sąd Najwyższy stwierdza, że w zakresie, w jakim nastąpiło przedłużenie pobytu cudzoziemca w areszcie w celu wydalenia do dnia 16 czerwca 2007 r. było ono zasadne, albowiem istniały ustawowe przesłanki takiej decyzji, w szczególności w kontekście trudności z ustaleniem tożsamości Asima S. Sąd Najwyższy, uznając, że pomimo zaistniałego układu procesowego zażalenie nie podlega pozostawieniu bez rozpoznania (por. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 27 lutego 2007 r., I KZP 37/06, OSNKW 2007, z. 3, poz. 22), dokonał zatem zmiany zaskarżonego

postanowienia przesądając o tym, że w pobyt Asima S. w areszcie po dniu 16 czerwca 2007 r. był bezpodstawny jako przekraczający termin maksymalny określony w art. 106 ust. 2 zd. 2 ustawy o cudzoziemcach.

Rozstrzygnięcie w kwestii zażalenia złożonego przez Asima S. na postanowienie Sądu Rejonowego w W. z dnia 31 maja 2007 r., nie zwalnia Sądu Najwyższego od spostrzeżenia, że obecnie cudzoziemiec ów przebywa w areszcie w celu wydalenia na podstawie kolejnego już postanowienia tego samego Sądu z dnia 24 sierpnia 2007 r., którym przedłużono jego pobyt do dnia 7 grudnia 2007 r. Brak jest potrzeby argumentowania, że skoro już postanowienie z dnia 31 maja 2007 r. było we wskazanej w dyspozytywnej części niniejszego postanowienia bezpodstawne, to także postanowienie z dnia 24 sierpnia 2007 r., z tego samego powodu, i to w pełnej rozciągłości, nie znajduje podstawy prawnej. Asim S. jest więc obecnie nielegalnie pozbawiony wolności. Postanowienie z dnia 24 sierpnia 2007 r. nie może być jednak przez Sąd Najwyższy ani uchylone, ani zmienione, albowiem Sąd Najwyższy nie rozpoznaje obecnie zażalenia na to postanowienie. Nic jednak nie zwalnia Sądu Najwyższego od potrzeby zastosowania w sprawie art. 253 § 1 k.p.k., co następuje w związku z treścią art. 104 ust. 4 ustawy o cudzoziemcach i uchylenia bezpodstawnie stosowanego aresztu w celu wydalenia. Zgodnie bowiem z linią orzecznictwa prezentowaną przez Sąd Najwyższy, stosowanie tego przepisu następuje nie tylko wówczas, gdy sąd orzeka w głównym nurcie postępowania, ale we wszystkich sytuacjach, gdy sprawa pozostaje w jego gestii (por. w szczególności postanowienie z dnia 28 lutego 2001 r., IV KO 11/01, OSNKW 2001, nr 5-6, poz. 46).

Uchylenie aresztu stosowanego z mocy postanowienia Sądu Rejonowego w W. z dnia 24 sierpnia 2007 r. następuje, jak wskazano, pomimo tego, że Sąd Najwyższy nie może się odnieść do samego postanowienia.

To zadanie pozostawione być musi Sądowi Okręgowemu w W., któremu przyjdzie rozpoznać zażalenie Asima S. na to postanowienie.

Biorąc pod uwagę powyższe, orzeczono jak w postanowieniu.